



WSPIERANIE SZKOLENIA I UCZENIA SIĘ ZA GRANICĄ: UNIJNA TABLICA WYNIKÓW MOBILNOŚCI W ZAKRESIE WSTĘPNEGO KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO

Tablica wyników mobilności stanowi podsumowanie obowiązujących w państwach europejskich przepisów dotyczących nauki za granicą, zawiera wiele porównywalnych danych i przykładów dobrych praktyk

„Ostatecznym celem człowieka nigdy nie jest miejsce, lecz nowy sposób patrzenia na świat”. Naukę za granicą uznaje się za wzbogacającą i często przyszłościowe doświadczenie, szczególnie dla młodych ludzi, a słowa Henry’ego Millera są równie prawdziwe dzisiaj co 60 lat temu ⁽¹⁾. Dla Unii Europejskiej promowanie uczenia się za granicą jest również koniecznością, ponieważ wynika z dążenia do dopasowania umiejętności pracowników do potrzeb rynku pracy i walki z bezrobociem wśród młodzieży, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebami i aspiracjami krajów i poszczególnych osób. Zarazem nauka za granicą sprawia, że młodzi ludzie w większym stopniu czują się Europejczykami w okresie, w którym fala nacjonalistycznych nastrojów na całym kontynencie zagraża europejskiej spójności.

Jak się to wszystko zaczęło?

W 2010 r. roku Rada rozpoczęła realizację pakietu inicjatyw politycznych pod hasłem „Mobilna młodzież”, z myślą o stworzeniu młodym Europejczykom większych możliwości w zakresie uczenia się i pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Rok później Rada wydała zalecenie zatytułowane *Mobilna młodzież - promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi*. Zaproponowano w nim stworzenie odpowiedniego narzędzia, tak zwanej „tablicy wyników mobilności”, które służyłoby „monitorowaniu (...) postępów w promowaniu mobilności edukacyjnej i usuwaniu przeszkód utrudniających ją” w Europie.

⁽¹⁾ Henry Miller(1957). *Big Sur i pomarańcze Hieronima Boscha*.

W tym samym roku Rada przyjęła również konkretny cel: do 2020 r. co najmniej 6% wszystkich osób w wieku 18-34, które uczestniczą w edukacji zawodowej i szkoleniach, ma mieć możliwość zdobycia doświadczenia za granicą ⁽²⁾.

EAECA/Eurydice ⁽³⁾ postanowiły opracować tablicę wyników mobilności dla szkolnictwa wyższego, w oparciu o sześć wskaźników mierzących mobilność studentów. Równolegle Komisja Europejska powierzyła Cedefop opracowanie tablicy wyników mobilności dla

INTERNETOWA PLATFORMA TABLICY WYNIKÓW MOBILNOŚCI W ZAKRESIE WSTĘPNEGO KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ZAWODOWEGO: ZAJRZY! ⁽⁴⁾



⁽²⁾ W 2015 r. Eurostat podał (na podstawie danych z 2014 r. pochodzących z 16 państw członkowskich), że średnio 3,1% osób uczestniczących w programach szkolenia i kształcenia zawodowego na poziomie ISCED 3 (edukacja ponadgimnazjalna) wyjeżdża w celu zdobywania wiedzy.

⁽³⁾ Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego, którego częścią jest Eurydice, czyli Europejska Sieć Informacji o Edukacji.

⁽⁴⁾ Więcej informacji opublikowano na stronie Cedefopu: <http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/mobility-scoreboard>

edukacji zawodowej i szkoleń (VET), edukacji zawodowej (IVET). Dane zamieszczone na tablicy wyników w zakresie IVET dotyczą państw członkowskich UE, Islandii i Norwegii. Te dwie tablice uzupełniają się wzajemnie.

Czym jest tablica wyników mobilności w zakresie IVET?

Tablica wyników mobilności w zakresie IVET jest narzędziem wspierającym mobilność edukacyjną i stanowi uzupełnienie Europass i ECVET. Jako europejskie narzędzie internetowe, mające pomóc decydom w rozwijaniu mobilności w zakresie IVET w całej Europie, umożliwia gromadzenie informacji na temat polityk i struktur w poszczególnych krajach, służących wspieraniu mobilności uczniów i praktykantów w ramach IVET. Na podstawie tablicy wyników dokonuje się analizy 10 obszarów działania:

- jakie informacje i poradnictwo dotyczące mobilności edukacyjnej dostarcza się obywatelom w poszczególnych krajach;
- w jaki sposób kraje motywują uczniów do uczestnictwa w międzynarodowych programach na rzecz mobilności edukacyjnej;
- jak przygotowuje się młodych ludzi do nauki za granicą, na przykład poprzez ułatwianie nauki języków obcych;
- jakie działania podejmowane są w poszczególnych krajach w celu usuwania przeszkód administracyjnych i instytucjonalnych dla mobilności;
- czy uczący się mogą korzystać z dotacji i pożyczek podczas nauki za granicą;
- jakie starania podejmuje się w celu poprawy jakości programów mobilności;
- czy uznaje się umiejętności i wiedzę nabyte za granicą;
- czy w kraju istnieją struktury wspierające uczących się w niekorzystnej sytuacji;
- jakie partnerstwa i sposoby finansowania są dostępne;
- jaką rolę odgrywają mnożniki.

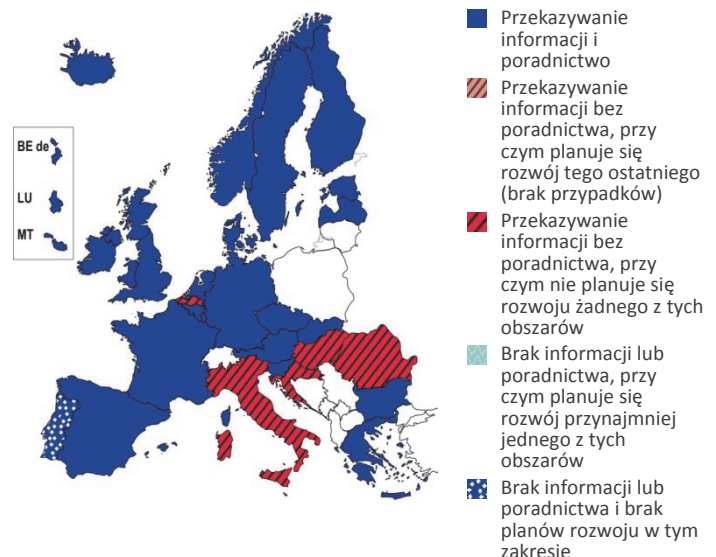
Dane są regularnie aktualizowane poprzez sieć informacyjną na temat VET prowadzoną przez Cedefop (ReferNet) i podzielone na 14 wskaźników: 10 odpowiada 10 obszarom wymienionym powyżej, natomiast cztery wskaźniki „przekrojowe” służą ocenie działań poszczególnych krajów w zakresie:

- wyznaczania celów dla polityk dotyczących mobilności;
- koordynacji polityk dotyczących mobilności;
- oceny polityk dotyczących mobilności;
- opracowania ogólnej strategii rozwoju mobilności.

W dłuższej perspektywie, tablica wyników mobilności pomoże krajowym decydom na bieżąco śledzić rozwój kształcenia zawodowego na poziomie krajowym w kluczowych obszarach mobilności, jednocześnie umożliwiając im poznanie zasad i praktyk obowiązujących w innych krajach, stanowiąc tym samym źródło inspiracji. Wskaźniki te ułatwiają także zidentyfikowanie kategorii krajów o podobnym stopniu wdrażania zaleceń sformułowanych w dokumencie „Mobilna młodzież”. Dzięki takiej wiedzy interesariusze z całej Europy mogą diagnozować obszary wymagające interwencji i podjąć wspólne działania na rzecz podniesienia statusu edukacji zawodowej i szkoleń oraz uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi dla uczących się, pracodawców i innych zainteresowanych stron. Tablica wyników nie jest narzędziem służącym porównywaniu osiągnięć w zakresie mobilności, ale ma raczej wspierać reformy w zakresie VET, wskazując wagę uczenia się w różnych środowiskach pracy i różnych kulturach. Jest to nowe podejście do VET i sposób na uczynienie edukacji zawodowej i szkoleń bardziej atrakcyjnymi w kontekście uczenia się przez całe życie.

Tablica wyników zawiera mapy, które pozwalają użytkownikom szybko zidentyfikować różnice pomiędzy krajami w wielu kwestiach związanych z mobilnością.

RYŚ. 1. MAPA OBRAZUJĄCA PRZEKAZYWANIE INFORMACJI I PORADNICTWO W ZAKRESIE MOBILNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W PROGRAMACH IVET



Tablica wyników obejmuje również krajowe „karty wyników”, które przedstawiają w skróty sposób sytuację w poszczególnych krajach. Mogą one ułatwić decydom zrozumienie, które obszary wymagają większej uwagi.

RYS. 2: PRZYKŁAD – KARTA WYNIKÓW FRANCJI

1. Informacje i poradnictwo	3.3. Limit czasu
1.1. Mechanizm realizacji	3.4. Polityka informowania
1.2. Koordynacja	3.5. Wykorzystanie narzędzi unijnych
1.3. Ocena	
2. Kwestie administracyjne i instytucjonalne	4. Partnerstwa i finansowanie
2.1. Integracja i cele	4.1. Tworzenie partnerstw
2.2. Środki ułatwiające	4.2. Finansowanie mobilności uczących się
3. Uznawanie	4.3. Organizacja mobilności
3.1. Zakres	ŚREDNI WYNIK DLA KRAJU
3.2. Koordynacja	

Tabele poglądowe ukazują aktualną sytuację w poszczególnych krajach i umożliwiają porównania pomiędzy nimi. Zastosowanie różnych kolorów, odpowiadających ogólnemu osiągniętemu „wynikowi”, ułatwia krajowym i europejskim decydom identyfikację zróżnicowania osiągniętych wyników i podjęcie w razie potrzeby stosownych działań.

RYS. 3. TABELA POGŁĄDOWA: WYNIKI POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW Z UWZGLĘDNIENIEM WSZYSTKICH WSKAŹNIKÓW

	1	2	3	4	5
AUSTRIA:					
BELGIA-RAZEM					
BELGIA-DE					
BELGIA-FR					
BELGIA-FL					
BŁĘGARIA					
CHORWACJA					
CYPR					
CZECHY					
DANIA					
ESTONIA					
FINLANDIA					
FRANCJA					
NIEMCY					
GRECJA					
WĘGRY					
ISLANDIA					
IRLANDIA					
WŁOCHY					
ŁOTWA					
LUKSEMBURG					
MALTA					
HOLANDIA					
NORWEGIA					
PORTUGALIA					
RUMUNIA					
SŁOWACJA					
SŁOWENIA					
HISZPANIA					
SZWECJA					
WIELKA BRYTANIA					
ŚREDNIA DLA UE-26					
ŚREDNIA DLA UE-26+IS+NO					

Uwaga: 1 - Informacje i poradnictwo
 2 - Kwestie administracyjne i instytucjonalne
 3 - Uznawanie
 4 - Partnerstwa i finansowanie
 5 - Średnia ocena kraju

Karty dla poszczególnych krajów przedstawiają szczegółowe opisy struktur i polityk w poszczególnych krajach wraz z analizą ich sytuacji odniesioną do wymogów zawartych w zaleceniu Rady. Stanowią one repozytorium dobrych praktyk i wskazują mankamenty. W odniesieniu do tych ostatnich, tablica wyników zawiera sugestie dotyczące poprawy.

Dla kogo przeznaczona jest tablica wyników w zakresie mobilności?

Tablica wyników skierowana jest do:

- krajowych decydentów, którym może ona pomóc w przeprowadzeniu reform polityk dotyczących mobilności, w oparciu nie tylko o wskaźniki dotyczące ich krajów, ale również przykłady dobrych (i złych) praktyk z zagranicy;
- decydentów na szczeblu unijnym, którzy monitorują realizację polityk UE na rzecz mobilności. Tablica wyników może pomóc im w dostosowaniu wymogów europejskich w zależności od osiągnięć poszczególnych krajów i w udzielaniu pomocy tym, które w pewnych obszarach pozostają w tyle;
- organizatorów projektów mobilności, takich jak instytucje zajmujące się IVET, firmy i pracownicy (nauczyciele, szkoleniowcy, doradcy), zaangażowanych w projekty mobilności, którzy mogą czerpać inspirację z projektów realizowanych w innych krajach. Ich doświadczenia z realizacji projektów mogą z kolei okazać się cenne dla innych;
- związków, stowarzyszeń i organizacji studenckich, których zadaniem jest ochrona interesów reprezentowanych przez nich grup. Są one w stanie zidentyfikować problemy, które mogą napotkać przyjeżdżający i wyjeżdżający uczniowie. Tablica wyników umożliwia im dostęp do informacji na temat dobrych praktyk oraz sugestii dotyczących reform;
- pracodawców, którzy będą potrzebować pracowników dysponujących nowymi umiejętnościami i wiedzą.

Dlaczego tablica wyników mobilności jest przydatna?

Tablica wyników jest unikalnym źródłem informacji na temat mobilności w zakresie IVET w całej Europie. Zawiera cenne informacje na temat wielu aspektów mobilności uczniów VET, w tym na temat pomocy i poradnictwa, do których mają dostęp w kluczowych obszarach działania. Umożliwia użytkownikom ogląd działań podejmowanych w celu wspierania mobilności uczących się w Europie, pomaga decydom zlokalizować obszary wymagające dodatkowych działań, stanowi bazę przydatnych praktyk i ułatwia formułowanie sugestii politycznych dostosowanych do zaleceń Rady.

Tablica wyników mobilności będzie ewoluować i rozwijać się, odzwierciedlając nowe trendy i tworząc coraz pełniejszy obraz działań politycznych podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania. Rynek pracy zmienia się w szybszym tempie niż programy edukacji zawodowej i szkoleń: mobilność umożliwia niwelowanie różnic pomiędzy tymi prędkościami.

Analizy, komentarze i zalecenia polityczne: zapowiedź

Jednym z pierwszych sukcesów związanych z tablicą wyników mobilności są wysokie ogólne osiągnięcia uczestniczących krajów w zakresie tworzenia partnerstw i finansowania: 27 krajów zapewnia uczącym się dostęp do finansowania pobytu za granicą, 26 krajów udziela również wsparcia dla organizatorów takich pobytów, a 24 kraje wspierają partnerstwa między instytucjami zajmującymi się IVET i przedsiębiorstwami z wielu krajów.

Istnieją dowody na to, że przedsięwzięcia ten sukces można częściowo przypisać takim programom unijnym jak Leonardo i Erasmus+. W wielu krajach są one jedynymi dostępnymi programami mobilności, a ich finansowanie zapewniają fundusze europejskie.

Kraje, które chcą wykorzystać ten sukces i podjąć dalsze działania, mogą opracować program reform VET na podstawie ewaluacji istniejących projektów mobilności, z uwzględnieniem dziesięciu obszarów działań wskazanych w zaleceniu „Mobilna młodzież”. Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania krajów, które w określonych obszarach nadal pozostają w tyle.

Tablica wyników wskazuje, że mniej zadowolająca jest sytuacja w zakresie uznawania umiejętności i wiedzy zdobytej za granicą: tylko 12 krajów uznaje więcej niż trzy rodzaje części składowych i efektów uczenia się⁽⁵⁾, w 19 krajach nie wprowadzono procedur uznawania lub są one bardzo długotrwałe (trzy miesiące lub dłużej), natomiast 18 krajów nie przekazuje uczącym się informacji o tym, do jakiej instytucji zwrócić się w sprawie uznawania efektów uczenia się.

Działania na rzecz poprawy w tej dziedzinie nie muszą być kosztowne: rozszerzenie zakresu stosowania procedur uznawania (w niektórych krajach pozostają one w gestii organizatorów szkoleń i szkół

⁽⁵⁾ Na tablicy wyników mobilności sklasyfikowano kraje pod względem uznawanych przez nie części składowych i efektów uczenia się. Uwzględniono sześć części składowych i efektów uczenia się: kursy, punkty ECVET, jednostki, moduły, programy i kwalifikacje. Im bardziej „wspaniałomyślne” są przepisy dotyczące uznawania części składowych i efektów uczenia się w danym kraju, tym lepiej dla mobilności osób uczących się.

zawodowych), określenie ram czasowych dla tych procedur, a także zagwarantowanie większej widoczności punktem kontaktowym oferującym dostęp do informacji wymagają stosunkowo niewielkich nakładów.

Patrząc w przyszłość

Prace nad tablicą wyników mobilności w zakresie IVET są w toku. Będzie ona doskonała w oparciu o informacje zwrotne otrzymywane od użytkowników i zainteresowanych stron. Dane są regularnie aktualizowane.

Tablica wyników będzie dostępna w Internecie pod koniec 2016 r. Jej inauguracja nastąpi wraz z inauguracją tablicy wyników mobilności w zakresie kształcenia wyższego i odbędzie się podczas europejskiego tygodnia VET od 5 do 9 grudnia 2016 r. Oczekuje się, że jej pełna wersja, obejmująca wszystkie obszary tematyczne oraz wszystkie wskaźniki, będzie dostępna od sierpnia 2017 r.

Mobilność znajduje się na liście priorytetów politycznych, wraz z pierwszą rundą ocen programu Erasmus+ i uruchomieniem eksperymentu Erasmus+ Pro: zarówno Parlament Europejski, jak i Instytut Jacques'a Delorsa są nimi żywo zainteresowane. Tablica wyników pomoże określić priorytety działań, wspierać reformy polityczne w państwach członkowskich, a także przyczyni się do wprowadzenia programów mobilności dla uczniów i praktykantów do głównego nurtu polityki. Będzie wspierać wymianę dobrych praktyk, wzmacniając rolę Cedefop jako brokera wiedzy, który myśli na skalę europejską, zarazem działając lokalnie.